

Wprowadzenie: Ile świeczników należy używać na ołtarzu?

To może wydawać się pytaniem drugorzędym, niemal dekoracyjnym. Czy naprawdę ma znaczenie, ile świeczników znajduje się na ołtarzu podczas Mszy? W świecie, który ma tendencję do relatywizowania znaków i ogoławania liturgii z jej symboliki, odkrycie na nowo głębokiego sensu każdego elementu liturgicznego jest dziś pilną potrzebą.

Światło na ołtarzu to nie tylko ozdoba: to **symbol Chrystusa**, światłości świata (por. *J 8,12*), świadectwo wiary, cicha zapowiedź chwały Boga i echo Tradycji, która przetrwała wieki. W tym artykule przyjrzymy się **historii, znaczeniu, symbolice i praktyce liturgicznej** świeczników na ołtarzu, aby na nowo i dogłębnie odkryć to, co dziś wielu zapomniało lub zlekceważyło.

I. Początki: Światło i obecność Boga w Starym Testamencie

Od czasów biblijnych światło było synonimem obecności Boga. W Księdze Wyjścia Bóg nakazuje zbudować siedmioramienny świecznik (*menorę*) dla Namiotu Spotkania:

„Zrobisz świecznik z czystego złota... i ustawisz lampy tak, by oświecały przestrzeń przed nim.” (Wj 25,31-37)

Świecznik ten miał płonąć nieprzerwanie jako **znak obecności Bożej** wśród ludu. Wynika z tego głęboka prawda: **światło palące się przy ołtarzu nie jest zwykłym oświetleniem, ale sakramentalnym znakiem celebrowanej tajemnicy.**

II. Jezus – Światłość świata: teologiczny fundament użycia świeczników

Sam Chrystus powiedział:

„Ja jestem światłością świata. Kto idzie za Mną, nie będzie chodził w ciemności, lecz będzie miał światło życia.” (J 8,12)

Podczas Mszy Świętej **ołtarz jest samym Chrystusem**: „Chrystus jest zarazem Kapłanem, Ofiarą i Ołtarzem” – naucza *Katechizm Kościoła Katolickiego* (nr 1383). Dlatego **świeczniki na ołtarzu nie są zewnętrzną dekoracją, lecz widzialnym wyrazem tej niewidzialnej prawdy**: obecności Chrystusa-Światłości, który oddaje się z miłości do swojego Kościoła.

III. Rozwój historyczny: Od katakumb do Mszału Rzymskiego

a) W pierwszych wiekach:

Chrześcijanie, celebrujący w katakumbach, używali lamp oliwnych. Światło nie tylko umożliwiało widzenie w ciemności, ale także przypominało o **czujności duchowej** i świętości czynności liturgicznej.

b) Średniowiecze:

Utrwała się zwyczaj używania **dwóch, czterech lub sześciu świeczników** na ołtarzu – w zależności od rangi liturgii. Światło zyskuje znaczenie teologiczne i hierarchiczne.

c) Sobór Trydencki i liturgia rzymska:

Mszał Rzymski św. Piusa V (1570) ustanawia jasną praktykę: **dwa świeczniki podczas Mszy cichej, cztery lub sześć podczas Mszy uroczystych, siedem, gdy celebruje biskup**.

Ta praktyka zachowała się do dziś w liturgii tradycyjnej (*Usus Antiquior*), choć w formie zwyczajnej została w wielu miejscach zapomniana lub zniekształcona.

IV. Ile świeczników należy używać i dlaczego?

Według Tradycji liturgicznej:

Typ Mszy	Liczba świeczników
Msza cicha (bez śpiewu)	2
Msza śpiewana (z diakonem lub subdiakonem)	4 lub 6
Msza pontyfikalna (sprawowana przez biskupa)	7

Liczby te **nie są przypadkowe**, lecz pełne symboliki:

- **Dwa**: symbolizują **dwie natury Chrystusa - Boską i ludzką**.
- **Cztery**: nawiązują do czterech Ewangelii lub czterech stron świata (powszechność ofiary).
- **Sześć**: liczba stworzenia (Rdz 1), które w Eucharystii wznosi się do Boga.
- **Siedem**: doskonałość, pełnia. W Apokalipsie siedem lamp to siedem Duchów Bożych (por. Ap 4,5). Biskup, jako następca Apostołów, celebrytuje z pełnią znaków.

V. Symbolika światła w liturgii

Świeczniki to nie tylko „źródła światła”, ale **święte znaki**. Co symbolizują?

1. **Zmartwychwstałego Chrystusa**: Każda zapalona świeca przypomina, że **ciemność została pokonana**.
2. **Naszą wiarę**: Zapalenie świecy to akt wyznania: „Wierzę, ufam, Kocham.”
3. **Nieustanną ofiarę**: Jak wosk powoli się spala, tak dusza ofiarowuje się Bogu.
4. **Modlitwę wiernych**: Jak mówi Psalm 141: „Niech moja modlitwa będzie przed Tobą jak kadzidło, a podniesienie rąk moich - jak ofiara wieczorna.”

VI. Zastosowania duszpasterskie i duchowe

a) W życiu parafialnym:

- **Przywrócenie tradycyjnego użycia** świeczników w zależności od rangi liturgii to coś więcej niż kwestia estetyki: to wizualna katecheza, szacunek dla świętości.
- Parafie mogą formować wiernych, wyjaśniając **dłaczego zapala się świece**, kiedy i ile

- przywracając **sens rytuału**.

b) W życiu osobistym:

- W domu, umieszczenie świecy przy obrazie lub krzyżu to **kontynuacja ołtarza domowego**, obecność Chrystusa-Światłości w rodzinie.
- Nauczanie dzieci zapalania świecy podczas modlitwy czyni je **liturgistami domowego Kościoła**.

VII. A w liturgii współczesnej?

Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego (OWMR), nr 117, mówi:

„Na ołtarzu lub w jego pobliżu należy umieścić co najmniej dwa lichtarze z zapalonymi świecami, a w zależności od rodzaju celebracji można ich użyć więcej...”

Choć daje pewną elastyczność, **nie znosi tradycji**. Zachowana zostaje minimalna norma **dwóch świec**, ale zachęca się do dostosowania liczby do rangi celebracji.

Co zostało utracone? Symboliczne bogactwo sześciu lub siedmiu świec – zwłaszcza przy celebracjach biskupich – zostało często zignorowane, zwykle z powodu niewiedzy. Czas **odkryć na nowo ich wartość** i przywrócić liturgii jej mistagogiczny blask.

VIII. Praktyczny i teologiczny przewodnik na dziś

Jak zastosować to w życiu parafialnym i osobistym?

1. **Poznać przepisy liturgiczne** i wyjaśniać je wiernym.
2. **Nie redukować świętości do minimum**: piękno również ewangelizuje.
3. **Formować ministrantów i zakrystianów** w znaczeniu świeczników.
4. **Celebrować z godnością**: Msza z sześcioma świecznikami, nawet bez śpiewu, unosi

duszę ku Bogu.

5. **Przywrócić użycie siódmego świecznika** przy Mszach biskupich.
6. **Edukować przez symbolikę**: wyjaśniać dzieciom i młodzieży, dlaczego воск, płomień i liczba mają znaczenie.

Zakończenie: Światło ołtarza nie podlega negocjacom

W świecie, który oscyluje między duchową ciemnością a przesytem pustymi obrazami, światło ołtarza to **milczenie, które mówi; ogień, który płonie; Bóg, który pozostaje.**

Odkrycie na nowo znaczenia liczby i rozmieszczenia świeczników to nie nostalgia: to **wierność wierze, którą nam przekazano.**

Ołtarz to Kalwaria. A na nim, jak na Golgocie, jest tylko jedno Światło, które oświeca wszystko: **Chrystus ukrzyżowany i zmartwychwstały**, który przy każdej zapalonej świecy mówi nam po raz kolejny:

„Wy jesteście światłem świata... Nie zapala się lampy i nie stawia pod korcem.” (Mt 5,14-15)

Niech każda świeca na ołtarzu będzie małym płomieniem w sercu każdego wiernego.

Niech piękno widzialne prowadzi nas do Tajemnicy niewidzialnej.

I niech każda Msza uczyni nas odbiciem Tego, który jest Światłością wieczną.